یادکردی از سرلشکر شهید امیر عزیز نصیرزاده که توجه ویژه‌ای به بیان خاطرات شهدا و ارزش‌های دوران دفاع‌مقدس داشت

خلبانی که مروج فرهنگ ایثار و شهادت بود

شهید نصیرزاده وزیر دفاع و شهید موسوی رئیس ستاد کل در کنار هم شهید شدند

علیرضا محمدی

امیر سرلشکر خلبان «شهید عزیز نصیرزاده» قرابت خاصی با سپهبد شهید حاج قاسم سلیمانی داشت. سال ۱۳۹۷ که نصیرزاده به تازگی فرمانده نیروی هوایی ارتش شده بود، مراسم تجلیلی از حاج قاسم در نیروی هوایی ترتیب داد که در خلال آن، شهید سلیمانی نیز تعابیر بسیار زیبایی در خصوص خدمات خلبان‌های ارتش در جبهه دفاع از حرم بیان کرد. شهید نصیرزاده که در آخرین سمت زمینی‌اش وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح بود، به عنوان خلبان جنگنده اف۱۴ در هشت سال دفاع مقدس نبردهای جانانه‌ای با جنگنده‌های دشمن انجام داده بود و سپس در سال‌های خدمتش، علاوه بر فرماندهی نیروی هوایی و سکانداری وزارت دفاع، جانشین ریاست ستاد کل نیروهای مسلح را نیز برعهده داشت. این شهید را باید نمونه بارزی از یک رزمنده مکتبی بدانیم که زندگی جهادی چندبعدی داشت و رزم در میدان نبرد یکی از وجوه جهادی‌اش بود، چراکه او توجه زیادی نیز به ترویج فرهنگ ایثار و شهادت و بیان خاطرات همرزمان شهیدش داشت.

شیفته مرام حاج قاسم بود

یکی از نکات جالب توجه در زندگی شهید نصیرزاده، قرابت او با حاج قاسم سلیمانی است. در سال‌هایی که نصیرزاده جانشین فرماندهی نیروی هوایی ارتش و سپس فرمانده این نیرو بود، بیشترین همکاری را با حاج قاسم در جبهه مقاومت اسلامی در اعزام هواپیماهای ترابری ارتش برای پشتیبانی از مدافعان حرم به جبهه‌های سوریه و عراق داشت.

خود حاج قاسم در این خصوص با تجلیل از فداکاری‌های خلبان‌های ارتش گفته بود: «این هواپیماها که جنگنده نبودند. سلاحی برای دفاع از خود نداشتند. اما در تمام مدت حضورشان در جبهه مقاومت اسلامی حتی یکبار ندیدم که یک خلبان با وجود خطراتی که در پیش داشت، در وظایفش کوتاهی یا تمرد کند، حتی یک مورد را ندیدم.»

شهید نصیرزاده نیز بارها از شهید سلیمانی به نیکی یاد کرده بود. پس از شهادت حاج قاسم در دی‌ماه ۱۳۹۸، نصیرزاده که آن زمان فرمانده نیروی هوایی ارتش بود، خاطره زیبایی از شب شهادت حاج قاسم تعریف کرد. فرمانده سابق نیروی هوایی گفته بود: «در شب شهادت سردار سلیمانی ما تا لحظه جنگ پیش رفتیم و دو پایگاه ما در جنوب کشور پرواز انجام دادند. منطقه شلوغ بود و هواپیماهای زیادی در فضای آسمان بودند. جوانان نیروی هوایی تقاضای انجام خدمت و مأموریت می‌کردند.»

نصیرزاده بعدها نیز همچنان از حاج قاسم به مناسبت‌های مختلف یاد می‌کرد. این شهید گرانقدر پس از تصدی پست مهم وزارت دفاع در خصوص فرمانده شهید نیروی قدس سپاه گفته بود: «شهید سلیمانی دستاوردهای بی‌بدیلی را برای جمهوری اسلامی ایران و جهان اسلام به همراه داشت. مکتب او چیزی جدای از مکتب عاشورا، اسلام و انقلاب نیست؛ همه این مکتب‌ها در مسیر مبارزه با ظلم، استکبار و دفاع از مظلوم معنا پیدا می‌کند.»

خاطرات وزیر دفاع از شهید بابایی

یکی دیگر از وجوه شخصیتی شهید عزیز نصیرزاده، عنایت و توجه‌اش به بیان خاطرات دوران هشت سال دفاع مقدس و خصوصاً خاطرات همرزمان شهیدش بود. وزیر دفاع شهید کشورمان بارها از شهید بابایی یاد کرده و در خصوص او گفته بود: «شهید بابایی هرجا که می‌رفت به طور ناشناس وارد می‌شد و چون ایشان سر خود را می‌تراشیدند، برخی جاها این شهید عالی‌مقام را با سربازها اشتباه می‌گرفتند و حتی احساس می‌کردند، سربازی است که دیر سر پست خود حاضر شده است، بعضاً با وی برخورد می‌کردند. این موضوع نشان‌دهنده تواضع و فروتنی بسیار زیاد شهید بابایی بود.»

شهید بابایی کسی بود که پس از انقلاب و شروع دفاع مقدس، سعی کرد تا آموزش خلبانی با جنگنده راهبردی اف۱۴ را در ایران نهادینه کند. این امر در حالی بود که بعد از انقلاب، مستشارهای نظامی امریکایی دیگر با نیروهای نظامی کشورمان همکاری نداشتند.

شهید نصیرزاده نیز با اشاره به توانایی‌ها و ابتکارهای شهید بابایی گفته بود: «نکته جالب توجه این بود که شهید بابایی علاوه بر خلبانی جنگنده اف۱۴ که هواپیمای اصلی‌شان بود، جنگنده‌های اف۴ و اف۵ را هم هدایت می‌کرد. یعنی اگر عملیاتی را طراحی می‌کردند، خودشان کابین عقب می‌نشستند و نقاط ضعف عملیات را از طریق پرواز پیدا می‌کردند و بعد به خلبان‌ها می‌گفتند. اصلاً شهید بابایی در هواپیمای اف۵ شهید شد، در صورتی که خلبان هواپیمای اف۱۴ بود.»

> یکی از نکات جالب توجه در زندگی شهید نصیرزاده، قرابت او با شهید حاج قاسم سلیمانی است. در سال‌هایی که امیر نصیرزاده جانشین فرماندهی نیروی هوایی ارتش و سپس فرمانده این نیرو بود، بیشترین همکاری را با حاج قاسم در جبهه مقاومت اسلامی در اعزام هواپیماهای ترابری ارتش برای پشتیبانی از مدافعان حرم به جبهه‌های سوریه و عراق داشت

سوابق امیری که دوست‌داشتنی بود

شهید عزیز نصیرزاده در حالی به بیان خاطرات دفاع مقدس توجه خاصی داشت که سال‌ها به عنوان یک نظامی منضبط در مسئولیت‌های مختلف خدمت کرده بود. او که متولد سال ۱۳۴۳ در شهر سراب از استان آذربایجان شرقی بود، در سال ۱۳۶۱ به استخدام نیروی هوایی ارتش جمهوری اسلامی ایران درآمد و پس از فارغ‌التحصیلی از دانشکده خلبانی نیروی هوایی ارتش و گذراندن دوره‌های آموزشی در ایران و پاکستان، به گردان تاکتیکی هواپیمای اف۱۴ پیوست. شهید نصیرزاده از اواسط هشت سال جنگ تحمیلی، به‌عنوان خلبان جنگنده اف۱۴ در چندین مأموریت هوایی شرکت داشت.

امیر نصیرزاده پس از دفاع مقدس در سمت‌هایی چون وابسته نظامی جمهوری اسلامی ایران در ایتالیا، مدیریت جنگال معاونت عملیات نهاجا، معاونت اطلاعات نیروی هوایی، معاونت طرح و برنامه نهاجا، معاونت هماهنگ‌کننده نیروی هوایی (رئیس ستاد نیروی هوایی ارتش)، جانشینی فرمانده نیروی هوایی ارتش، فرماندهی این نیرو، جانشین ستاد کل نیروهای مسلح و نهایتاً وزیر دفاع و پشتیبانی نیروهای مسلح خدمت کرد. چهره و نام امیر نصیرزاده هرچند در زمانی که سمت خطیر وزارت دفاع را برعهده گرفت برای عموم مردم بیشتر شناخته شد، اما او که کوله‌باری از جهاد در پرونده خدمتی‌اش داشت، خیلی زود در دل مردم جا باز کرد و از این امیر ارتش به عنوان یکی از محبوب‌ترین فرماندهان شهید یاد می‌شود.

خاطرات خلبان اف۱۴ از نبرد با بعثی‌ها

یکی دیگر از تلاش‌های شهید نصیرزاده در حوزه ترویج فرهنگ ایثار و شهادت، بیان خاطرات حضورش در جبهه‌های دفاع مقدس هشت‌ساله ملت ایران بود. این امیر شهید حتی تا روزهای پایانی عمر زمینی‌اش نیز از فعالیت‌های فرهنگی و بیان خاطرات روزهای حماسه و ایثار فروگذار نبود.

شهید نصیرزاده در پرداختن به یکی از خاطراتش از دوران دفاع مقدس گفته بود: «در سال ۶۷ به مصاف جنگنده‌های دشمن برفراز خلیج فارس رفتیم. بعد از شروع درگیری و قفل روی هدف، موشک که شلیک شد، من دید کافی نسبت به جلو نداشتم و قرار بود که حواسم به دو فلایت دیگر باشد. برای همین زیاد موشک را دنبال نکردم، اما امیر اویسی که موشک را دنبال کرد، وقتی به هواپیمای عراقی اصابت کرد، فریاد الله‌اکبر زد. با رادار که تماس گرفتیم دیدم آنها هم فریاد الله‌اکبر می‌گویند. دیگر مطمئن شدیم که موشک به هدف اصابت کرده و دو هواپیمای دیگر هم وقتی اصابت موشک را دیده بودند، سریع برگشتند و رفتند. وقتی هواپیما را زدیم، خلبان عراقی اجکت کرده بود و افتاد توی آب و ما دیدیم که جلیقه و قایقش باز شد و چون رنگ نارنجی داشت، خیلی خوب مشخص بود. ما بالای سر او پرواز کردیم و سریعاً با رادار تماس گرفتیم که یک بالگرد بفرستند.»

شهید نصیرزاده در ادامه خاطره‌اش بیان کرده بود: «از سوی دیگر، امریکایی‌ها هم که متوجه این موضوع شده بودند، می‌خواستند خلبان عراقی را زودتر از ما نجات دهند. چون سوخت ما کم بود، تقاضا کردیم که یک هواپیمای دیگر بلند کنند. بعد از آن که چند دور بالای سر خلبان عراق زدیم، مجبور شدیم منطقه را ترک کنیم... وقتی که ما در پایگاه نشستیم، به ما گفتند از سه فروند هواپیمای عراقی، تنها یک فروند موفق شده به پایگاهشان برگردد و ممکن است هواپیمای دیگر هم موقع برگشت دچار سانحه شده باشد.»

شهید نصیرزاده قرابت زیادی با حاج قاسم داشت

تبیین روند جنگ تحمیلی از زبان امیر

در کنار توجه به فرهنگ ایثار و شهادت، شهید نصیرزاده توجه ویژه‌ای نیز به تبیین واقعیات میدانی دوران دفاع‌مقدس داشت. او در مناسبت‌های مختلف سعی می‌کرد تا شرحی از روند جنگ هشت ساله و حماسه‌های رخ داده در آن را به نسل جوان منتقل کند.

او که خود از خلبان‌های حاضر در میدان نبرد بود، در خصوص حماسه نیروی هوایی در آغاز جنگ تحمیلی گفته بود: «عراق در ابتدای دفاع مقدس با حمله به کشورمان می‌خواست تا با آزادی عمل، نیروی هوایی ما را زمین‌گیر کند و با به دست آوردن برتری هوایی و دادن آزادی عمل به نیروی زمینی، استراتژی صدام بر تصرف یک هفته‌ای ایران و سخنرانی در تهران را محقق کند، اما دو ساعت پس از حمله عراق غرش هواپیماهای فانتوم روی پایگاه‌های هوایی عراق مشاهده شد. حدوداً بعد از ۲۰ ساعت از آغاز حمله دشمن در روز اول مهر، بیش از ۱۴۰ فروند هواپیما تمام پایگاه‌های عراق را درهم کوبیدند.»

شهید نصیرزاده که چندین سال به عنوان جانشین و سپس فرمانده نیروی هوایی خدمت کرده بود، با اشراف به مسائل نیروی هوایی در جنگ تحمیلی بیان کرده بود: «صدام بعد از اقدامات مهم نیروی هوایی فهمید که اشتباه کرده است و استراتژی او از جنگ برق‌آسا تبدیل به استراتژی جنگ فرسایشی شد. فانتوم‌ها بودند که اقتصاد جنگ عراق را مورد هدف و پالایشگاه‌ها و بندرهای عراق را مورد تهاجم و حمله قرار دادند و تقریباً صدور نفت عراق را در شش ماه اول جنگ به صفر رساندند. همچنین در سکوهای الامیه و البکر عراق در خلیج فارس، ۱۳۲ هزار پوند بمب از سوی هواپیمای فانتوم ریخته شد تا ابتکار عمل از نیروهای بعثی گرفته شود که این مهم انجام شد.»

امیر نصیرزاده گفته بود: «یکی از پرافتخارترین مأموریت‌های هواپیمای فانتوم در خصوص برگزاری اجلاس غیرمتعهدها در بغداد محسوب می‌شود که صدام به دنبال بهره‌برداری سیاسی از آن بود و اصرار داشت که برگزار شود و جمهوری اسلامی ایران مخالف آن بود و هر تلاشی در سطح سیاسی انجام شد، نتوانست این اجلاس را لغو کند، ولی با غرش خلبانان ایرانی مانند شهید دوران اجازه برگزاری این اجلاس داده نشد؛ ما توانستیم اراده خودمان را بر دشمن تحمیل کنیم.»

دست‌نوشته احساسی تیمسار ارتش

یکی از آخرین یادگاری‌های ارزشمند شهید نصیرزاده که باید در دیباچه ایثار و شهادت به ثبت برسد، یادداشت احساسی او در دیدار با خانواده سردار شهید حاج حسین سلامی فرمانده اسبق سپاه بود. این یادداشت به خوبی نشان می‌دهد که شهید نصیرزاده چه روحیه حساس و معنوی داشت.

امیر نصیرزاده در این یادداشت احساسی آورده بود: «امروز مورخه ۱۴۰۴/۱۰/۱۲ این افتخار نصیب این حقیر شد تا با خانواده گرانقدر شهید سلامی در فضای بسیار معنوی و سرشار از عشق و ارادت به انقلاب و فرمانده معظم کل قوا مدظله‌العالی دیدار داشته باشم. در این دیدار با همسری صبور و مقاوم، دختری پرشور، بامحبت و عاشق پدر و پسری مسئولیت‌پذیر که همه یادگاران آن شهید بودند آشنا شدم. می‌خواهم به این خانواده باصفا به ویژه دخترخانم عزیزشان عرض کنم دیدار با شما برای من سرشار از احساس و تأمل بود. صبوری، وقار و ایمان شما یادآور بزرگی راهی است که پدر بزرگوارتان با آگاهی و اخلاص انتخاب کرد.

نام سردار سلامی عزیز نه تنها در تاریخ که در دل‌های مردم قدرشناس زنده است و راه او چراغی است برای فهم معنای واقعی ایثار و مسئولیت. بی‌تردید عظمت فداکاری شهدا بدون صبر و استقامت خانواده‌هایشان کامل نمی‌شود. برای شما سلامتی، آرامش دل و پاداش الهی آرزو می‌کنم و امیدوارم دعای خیرتان همواره پشتوانه این سرزمین باشد. یاد سردار سلامی گرامی و راهش پر رهرو باد.»

کمتر از دو ماه بعد، سرلشکر خلبان عزیز نصیرزاده صبح روز ۹ اسفند ماه در جلسه شورای عالی دفاع و در اولین ساعت تجاوز امریکایی-صهیونیستی به شهادت رسید تا نام او نیز در دفتر سرخ فرماندهان شهید این مرز و بوم به ثبت برسد، یادش بخیر و نامش گرامی باد.

زائر کاروان‌های راهیان نور

دست‌نوشته شهید نصیرزاده در یادمان عملیاتی فتح‌المبین

امیر نصیرزاده که تعلق خاطری به دوران دفاع مقدس داشت، بارها در مناطق عملیاتی دفاع مقدس حضور یافته و دفتر یادبود یادمان‌ها را امضا کرده بود. در اواخر اسفندماه سال ۱۴۰۱ که به عنوان جانشین ستاد کل نیروهای مسلح خدمت می‌کرد، با وجود تمامی مسئولیت‌هایش به یادمان‌های عملیاتی جنوب کشور رفته بود تا در کنار موج سفرهای مردمی، او نیز از فضای معنوی این یادمان‌ها استفاده کند.

شهید سرلشکر خلبان عزیز نصیرزاده در سال ۱۴۰۱ دست‌نوشته‌های زیبایی در دفتر یادبود یادمان عملیات فتح‌المبین از خود به یادگار گذاشته بود. شهید نصیرزاده در این دفتر نوشته بود: «امروز سه‌شنبه مورخه ۱۴۰۱/۱۲/۲۳ از یادمان فتح‌المبین، محل شهادت تعدادی از بهترین فرزندان این مرز و بوم زیارت کردم و به حال این عزیزان غبطه خوردم و از اینکه از خیل شهدای عزیز جا مانده‌ام دلم گرفته. ان‌شاءالله لایق باشیم راه آنها را ادامه دهیم و در قیامت شفیع ما باشند.»

وی همچنین نوشته بود: «دشمن باید بداند خلبانان ما پرورش‌یافته قهرمانان دفاع مقدس و تربیت‌شده مکتب امام‌حسین (ع) هستند و مانند شهید حسین خلعتبری برای سر دادن بی‌تابی می‌کنند و از عِده و عُده دشمن نمی‌ترسند و با عقیده در مسیر الهی قدم بر می‌دارند. این خلبانان شجاع و ایثارگر، هر زمانی که لازم باشد با قدرت به دشمن حمله کرده و شدیدترین ضربه‌ها را به دشمن می‌زنند. ما معتقدیم در این راه اگر شهید شویم، این پایانِ راه نیست و تازه آغاز راه است و کسی که شهید می‌شود، ترفیع‌یافته و نزد خداوند روزی می‌خورد. ما مانند دشمنانِ بزدل از مرگ ترس نداریم و به انجام تکالیف خود می‌پردازیم. این قدرت ماست که از مکتب امام حسین (ع) آموخته‌ایم و اجازه کوچک‌ترین تعرضی به کشورمان در کنار سایر نیروهای مسلح نخواهیم داد.»

طراح: علیرضا سجادی فر ■ شماره ۷۵۹۸

از راست به چپ

■ ۱- اولین سوره قرآن - کنایه از جای پرسروصداست ■ ۲- نبرد تن به تن - جامه رزم رستم - قوم ذبح شده ■ ۳- نوعی غذای گوشتی فرنگی - فیلم هیچکاک - آینه مقعر ■ ۴- مرزبان - شهر بی دفاع - تلاش - آلیاژ مس و نیکل ■ ۵- پر حرف - همدم - حرف انتخاب - گلی سفید، کوچک، و خوشبو ■ ۶- قسمتی از معده نشخوارکنندگان - فاش کردن راز - صفت سرو ■ ۷- یک سوم - جان آدمی - گشوده - تکرار حرفی ■ ۸- نویسنده روس که پنج بار نامزد دریافت جایزه نوبل ادبیات شد اما هیچ وقت این جایزه معتبر را کسب نکرد ■ ۹- یازده - جفت ماده - از بین رفتن - بسته‌بندی استوانه‌ای ■ ۱۰- شهری در آلمان - آب بند - مقدمه و دیباچه ■ ۱۱- همزن برقی - سنگ آسیاب - پسر خورشید در اوستا - سنبل کوهی ■ ۱۲- آتش ایرانیان باستان - خوراک ساز - پایان‌نامه - از درختان جنگل‌های شمال ■ ۱۳- خوب و خوش - مخزن چربی شتر - فاضلاب ■ ۱۴- علامت مصدر جعلی - کشور چکمه‌ای اروپا - متضاد تقدم ■ ۱۵- اثری از توماس مان - پست و زبون

از بالا به پایین

■ ۱- بیشترین مقدار - برنده جایزه اسکار بهترین فیلم در سال ۱۹۹۷ میلادی ■ ۲- سیر کوهی - مؤسسه علمی ■ ۳- اطلاعات دیجیتالی - شلغم - رود شمال شرقی ایران ■ ۴- قدم یک پا - عهد و پیمان - علامت مفعول - حرف نازی ها ■ ۵- نیم میلیون - جزیره زادگاه ناپلئون - قطعه الکترونیکی ■ ۶- مایه حیات - کهنه - ایالتی در امریکا ■ ۷- درشت وخشن - خوش‌خلق - سوغات قم ■ ۸- کالا - آبرو و شرف - مؤسسه عالی ■ ۹- نوعی شعر - بخشی از سیستم گوارشی نشخوارکنندگان - پدر بزرگ ■ ۱۰- وسیله کشف سلاح کاشتنی - شهرستان - اسم آذری ■ ۱۱- نوعی شمشیر - گاو نر - با چشم یا ابرو اشاره کردن ■ ۱۲- شکم بند طبی - ضمیر سه کیلویی - بی‌میلی - لخت ■ ۱۳- مسابقه اسب سواری - گربه سان تیزرو - ماهی دانشگاهی ■ ۱۴- رود معروف چین - قلاب سنگ ■ ۱۵- لایه حساس عکاسی - از شاخه‌های تخصصی پزشکی

جدول سودوکو

ارقام ۱ تا ۹ را طوری قرار دهید که در هر ردیف، ستون و مربع‌های کوچک سه در سه فقط یک بار به کار روند.

					۲			
۱		۵	۷	۳				
					۴		۶	
۷	۳					۵		۴
	۹					۳	۱	
	۱		۲	۴				
							۴	۸
			۱	۶				
۹	۷	۲						

جدول کلمات متقاطع

پاسخ جدول شماره ۷۵۹۷
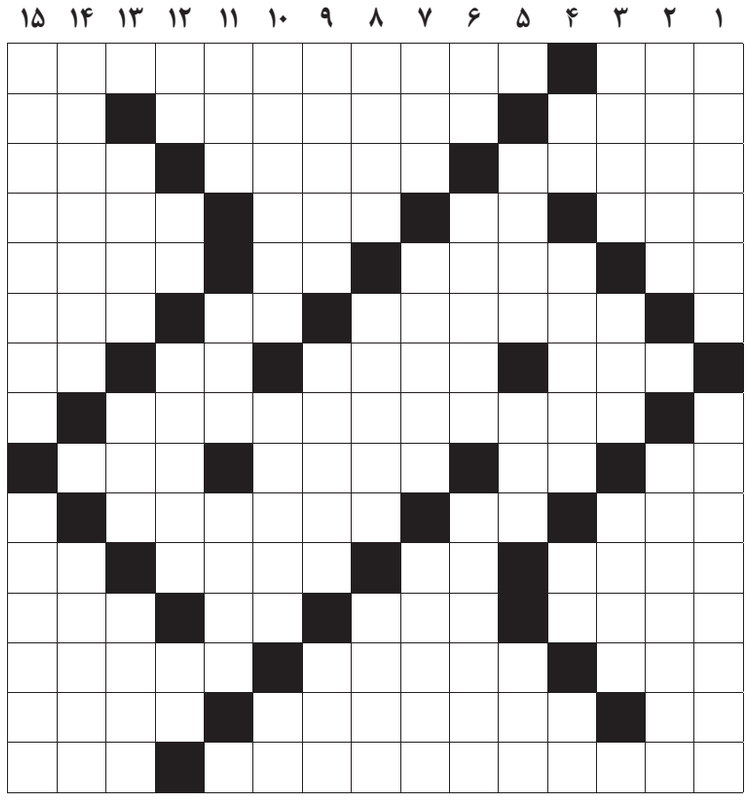
	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵
۱	ا	ب	ن	ب	ا	ب	و	ی	ه	■	ن	ا	ن	س	ی
۲	ی	■	ک	ل	ا	م	■	و	ی	ر	■	ف	ر	د	و
۳	ز	ن	■	ا	ک	■	ا	ز	م	و	ن	■	ا	ی	ن
۴	و	ب	ا	ل	■	د	م	■	ه	م	ز	ا	د	■	ی
۵	ک	ا	م	■	ا	و	ن	س	■	ل	ا	س	■	ب	ف
۶	ا	ش	■	م	ت	ب	ا	د	ر	■	ر	■	ش	ی	ر
۷	■	م	ف	ا	ی	ل	■	ر	ا	ی	■	ح	ا	ک	م
۸	خ	ل	■	ه	و	ل	■	ش	ت	ک	■	ن	ر	■	■
۹	چ	ا	ن	ی	■	ر	ط	■	ب	■	ی	ل	م	ه	ا
۱۰	ا	ر	گ	■	ب	■	ف	ر	ی	م	ا	ن	■	ا	س
۱۱	ن	ک	■	س	ر	ب	■	ن	و	چ	■	گ	ی	گ	ت
۱۲	ف	■	ق	ر	چ	ا	م	■	ر	ه	س	ر	ا	■	غ
۱۳	و	ا	ر	■	ک	ر	ا	ه	ت	■	گ	ل	■	ت	ق
۱۴	ر	ف	ا	ه	■	م	ن	ا	■	ش	ر	ی	ک	■	ا
۱۵	د	ه	ق	ا	ن	■	ش	ل	ه	ق	ل	م	ک	ا	ر